॥ श्री ॥

फलकल्पतरु.

हा ग्रंथ
कुटुंबांतील गृहस्थांस समयोपयोगी व्हावा
हेतूनें तंजावर ... कृष्णजोसी अग-
शंगीकर यांनी ... संस्कृत
ग्रंथाच्या आधारावरून
निवडून मराठी मध्यें
आर्या रूपानें
तयार के...
असे...

तंजा...

येथें

चंद्रोदय छापखान्यांत, छापिले.

१८९०.

ह्याची सर्वविषयक मालकी आपल्याकडे ठेवून ...

किं ० आणे ८.

आर्या.

निंदोत भाग्य खलकपि यथेच्छ या शास्त्रमाल्लिसुमनाचें
असतांप्रेम उणेंनच यद्गुणरसलुब्धमधुपसुमनाचें ॥ १

30 ## प्रस्तावना.

1514

—सांप्रत कालीं जगांत सर्वकला कौशल्य वृद्धिहोऊन त्यांतहीं जनांस महाराष्ट्रभाषेची अभिरुचि अधीक वाढूं लागली आहे ह्मणून या भाषेंत गद्यपद्यात्मक सर्वशास्त्र इतिहास व प्रबंधादिक बरेंच आढळतात.

तथापि प्रत्येक मनुष्यास महोपयोगी ऐसें हें ज्योतिषशास्त्र-मात्र कोणाचेहीं लक्षांत न येतां, केवळ गीर्वाणांतर्गत गूढाशय समजणे कठिन पडते. करितां तें प्राकृत भाषेंत विनायासें बाल वृध्द आणि उद्यमीगृहस्थादिकांस समयोपयोगी पडून, मुखपाठकरणेस व आपआपलें शुभाशुभ सक्रुदर्शनीं अनेक जोतिःशास्त्राशय गर्भित रसभरित व गीर्वाण ज्ञानाखेरिज सकळांस सफलफल प्रचीत येयी ऐशा ग्रंथाची उणीव भरून काहडणे योग्य आहे असें समजून सोप्यारीतीनें फलकल्पतरु नामक हाग्रंथ सुखबोधावह करून साऱ्यांचे वुपयोगी पडवा याहेतूनें बहुत श्रमानें तयार केला आहे. यांत कौशिकनाडी १ बृहज्जातक २ केरळ दीपिका ३ [illegible] ४ होरामकरंद ५ जातकपारिजात ६ जातकशिरोमणि ७ वुडुदशाफलप्रदीपिका ८ भावसर्वस्व ९ ज्ञानप्रदीपिका १० बृहलंपाक ११ वांच्छीनाथीसूत्र १२ जयमुनसूत्र १३ स्वरशास्त्र १४ [illegible]वृत्यपाराशरी १५ प्रभृति

ग्रंथाशय घेतिला आहे. बहुत करून ज्योतिष वंशपारंपर्यानें ५० वर्षें देशसंचारानें तत्तद्देशीय विशेषसांप्रदाय ठीक जाणून सांगअसा स्वानुभवमिश्र ग्रंथाशयहीं यथामति प्राकृतीं आर्यावृत्त-बन्ध देशनक्षणीं प्रचीतयेयी ऐसा साधला आहे. बहुत करून यांत केरळज्यौतिष व बृहज्जातकाचे धोरणास अनसरूब समूळ २७ अध्याय तयारकरणेच्या वुद्देशानें आरंभून बहुत दिवसांत संज्ञाऽध्याय २ मात्र तयारझाले आहेत. आणि येथील थोर नामांकित जोसीयांकडून शोधून कठीण पदांस टिपा दिल्याआहेत. तथापि अह्मीं देशस्थ असून छत्रपता भोंसलराजे यांचे योगें याप्रांतास येऊन सुमारेंशेंकडों वर्षें या द्राविडांतघालविलीं शिवाय आमुचे भाषेस आसमंतात् द्राविड कवच बलकट असल्याकारणानें भाषा जन्य दोषाबद्दल क्षमाकारेणे सुज्ञांस मागत आहे.

हेदोनी अध्याय जनांचे वुपयोगी पडून त्यापुढील अध्यायांची आवश्यकता दर्शवितीलतर ग्रंथाची शेषपूर्तीकारणेची तजवीज केली आहे.

जुलै ता० १५ }
इसवी सन् १८९० }

कृष्णजोसी अपशंगीकर.

फलकल्पतरू.

श्लोक.

श्रीमद्विभूतिगणनायक जो स्वकर्ता ।
पाशांकुशाऽभयवरांधरि विघ्नहर्ता ॥
ज्याचा अपारमहिमा वदतां नयेहो ।
मीं तत्पदांसनमितों स्वहिता नयें हो ॥ १ ॥

आर्या.

मदुपास्य तोचि येक स्मृति मति गति धृति कृतार्थकर मजला ॥
लाभार्थ तया नमितों ज्योतिश्शास्त्राटवींत सुखमजला ॥ २ ॥

(ग्रंथकर्त्याची जन्मभूमि.)

श्लोक.

[illegible]ीमाजि अनेकदेशअसती जेथोरहीं चांगले ।
स्वर्लोकाधिकचोळसींवअसतांऽहंभावत्यांचांगळे ॥
[illegible]थें तंजपुरी असेस्वजननी कौशल्यगर्भा भली ।
[illegible]कीं वीरकुलीन भोंसलनृपां होती भली लाभली ॥ ३

श्रीजामदग्निकुलसंभवविप्र जाणे ।
दैवार्थधर्मनयज्यासिजगाचिवाने ॥

जोबालकृष्ण अपशिंगिकराख्य नामी ।
तत्पुत्रकृष्णकथितों फलज्यौतिषा मीं ॥ ४ ॥
वराहमिहिरादि जे नियतिजाणते सदृषी ॥
तिहीं कथित संस्कृतीं सुफलग्रंथ जे ज्यौतिषी ॥
पदार्थबहुगूढतो सुलभवाचकांनाकळे ॥
ह्मणोनिकथितों यथामतिहिं प्राकृतीं मोकळें ॥ ५ ॥

(जातकाची आवश्वकता.)

आर्या.

अर्थाऽर्जनीसहायचिपुरुषांच्या आपर्दर्णवीं नावें ॥
यात्रासमयींमंत्री जातक यास्तवचिसर्वमानावें ॥ ६ ॥

राशि व अधिपति.

मेषवृषमिथुनकर्कहिं सिंहवधूतौळि विंचेडा अठवा ॥
चांपी मकर तथा घटमीनाख्यहिं राशि हे क्रमें अठवा ॥ ७ ॥
अधिपति मंगळ भार्गव बुध शशि रवि सौम्य शुक्र कुज जाण।
जीव शनि मंद गुरु हे क्रमेंचि अंशेशहीं मनीं आणा ॥ ८ ॥

(कालपुरुष राश्यंगविभाग.)

सिर मुख उर हृत्पंकज कुक्षी कटि आणि वांदना लिंग ॥
गुडघे जांघे पादहिं क्रमेंचि मेषादिराशि कालांग ॥ ९ ॥

राशींस चरस्थिरादि संज्ञा.)

श्लोक.

मेषांहूनि चर स्थिराख्य वुभयें द्वारें बहिर्गर्भकें ॥
धातूमूलक जीवहीं प्रवदती क्रूराख्य सौम्यात्मकें ॥
ओजक्षेत्र समें पुमांस युवती वांमांग अस्तार्धक ॥
मेषाद्राशि चतुस्त्रिकोणयुत ते प्रांगादिकां नायक ॥ १० ॥

द्वादशभाव निघंट.

यांत (प्रथम लग्न भाव.)

आर्या.

सिररूप वर्ण होरा जन्मोदयलग्न वर्तमान तनू ॥
सुख यश दृढता जीवितें लग्नापासोनितेजहीं वोनूं ॥ ११ ॥

(द्वि०भा०)

वागन्नपान भोजन कुटुंब वक्तृत्व वित्त सव्याक्षी ॥
वर्धिष्णुक्त कोशहीं द्वितीयभवनींच जाणतालक्षी ॥ १२ ॥

(तृ०भा०)

हलमूलोशन साहस सव्यंश्रुति कंठ गानं बल धैर्य ॥
वस्त्राभरण भ्राता नाकहिं तिसराचिहोय वुर वाय ॥ १३ ॥

(च०भा०नि०)

सु[२१]मेगंधांशुकधारण राज्य सुहृन्मातृ मातुलहीं ॥
पश्वादिसौख्य भू गृह विद्याचारींतभोग तेपाहीं ॥ १४ ॥

(पं०भा०नि०)

करजीव धी वु[२२]पास्यहिं नयता विज्ञान मंत्रि सुत जठर ॥
भाविक[२३]वार्तासकळहिं स्मृति कर्णा वदति पंचमीं चतुर ॥ १५ ॥

(ष०भा०नि०)

षडकीर्ति पाप अ[२४]वमति ऋण क्षत ज्ञाति चोर रोगास्त्र ॥
स[२५]प्त धव काम मन्मथ मदास्त तरुणी निवृत्ति जामित्र ॥ १६ ॥

(अ ० भा ० नि ०)

अपवादायु पराभव चिंताऽ[२६]शुचि विघ्न दास मलिनाधी ॥
मांगल्य रंध्रमरणहिं समजेअष्टमगृहींच व्यक्तसुधी ॥ १७ ॥

(न ० भा ० नि ०)

मंगळ नातू सन्मति निजदैवत पूर्वभाग्य सुकृत तप ॥
आचारता पिताहीं नवमा कुलधर्म ह्मणति तत्ज्ञ जप ॥ १८ ॥

(द ० भा ० नि ०)

स्वाचार कर्म जीवन आज्ञा जय कीर्ति यज्ञ अभिमाना ॥
व्यापाराऽधार गुणा जोसी दशमांत चिंतिती जाणा ॥ १९ ॥

(ए० भा० नि०)

ऐश्वर्य वामकर्णाहिं संतोषश्रवण सिद्धि आगमना ॥
श्लाघ्यत्व वाडिलभावू जाणा अकरांत लाभ भवरचैना[27] ॥ २० ॥

(द्वा० भा० नि०)

वामाक्षि दुःख पदयुग क्षय सूचक[28]वृत्ति पाप दारिद्य ॥
व्यय बंधनांत्य निद्रा जाणे त्या द्वादशी गृहच्छिद्र ॥ २१ ॥
द्वादशभवनें एवं यथामतिहिं कथित भाव मनिं आणा ॥
प्रश्नीं जातकभावीं भाविक[29] भाउुक[30] फलार्थ हे जाणा ॥ २२ ॥
दुस्थल[31] षडष्ठ बारातादितर सुस्थान कुशलकर ह्मणती ॥
त्रिषडैकादशदशहे वुपचये[32] नामेचि पुष्टिकर होती ॥ २३ ।
कंटक[33] केंद्र चतुष्टय संज्ञा लग्नास्तें[34] दशमसुखभावां ॥
केंद्राद्वितीय पणफर[35] तिसऱ्या आपोक्लिमें[36]चि मनि भावा ॥ २४ ॥
चतुरस्र चतुर्थाष्टम भावाला म्हणति पंचनवमाते ॥
अनव त्रिकोणसंज्ञा बोलति तें बोलिलोंचि नवमाते ॥ २५ ॥
लोहित पांडुर हिरवा पाटल धुरकट विचित्र[37] काळाही ॥
नाभ पिंग[38] कंबुर नाकुल मुकुराभ वर्ण हे पाहीं ॥ २६ ॥

राशिस्थलविशेष.

केवलजलग्रहजाणा मीन कटक नक्रविंचुहेचारी ॥

गोकुंभ मिथुन कन्या होती जलतीरसँदन संचारी ॥ २७ ॥
पंचाननन वनवासी ग्रामपुरी धनिकुमंदिरस्थ तुला ॥
मेषा ग्रामनिवासचि कथिती त्या राजमंदिरी धनुला ॥ २८

राशिकेंद्रबल.

चापोऽपरार्ध हरि गो अज मकराद्यांहिं बली दशमभवनीं ॥
कन्या मिथुन घट तुला शरासनाद्यहि बली तनुस्थानी ॥ २९
कर्कट मृगापरार्धक बलशाली वदति ते समर्थांत ॥
एकचि वृश्चिक सातीं बली असें ऐकतों समर्थांत ॥ ३० ॥
नरराशि बली दिवसां केंद्रीं रात्रीं चतुश्चरणहोती ॥
वृश्चिक कर्कट मीनाहिं संधिद्वितयींच वीर्यताभजति ॥ ३१ ॥

राशिनवांशक्रम

आणि

दिशाधिपतीहीं.

कर्कटत्रिकोण कर्कट वृश्चिक झष विप्र उत्तरेऽशेश ॥
मेषत्रिकोणें अज हरि कार्मुक बाहुजकुलीन पूर्वेश ॥ ३
वृषभत्रिकोण गोपति वधू मकर वैश्य दक्षिणाधिपती ॥
मिथुनत्रिकोण नरयुक् तुला घटाहिं शूद्र करुणादिग्वरिती ॥ ३२

राश्यारूढ.

अजवृषभादि चरां[६०]ऽचर पूर्वार्धा[६१]रूढराशियुग चारी ॥
एकैकीशां[६२]नादिक मीनादिमे[६३]षमुख्य नभ[६४]श्चारी ॥ ३४ ॥

(दानार्थ) राशिद्रव्यादिक.

कंबळ साळी वनफल कंद पलल मूगहीं सतिल वसन ॥
लोहसहेक्षु शस्त्रें कांचन कंजादि कंबळें[६५]क्षधन ॥ ३५ ॥

राशिषड्वर्गकोणते.

षड्वर्ग लग्न होरा द्रेकाण द्वादशांश नवमांश ॥
त्रिंशांशहीं सहा हे मुख्यबलप्रद तसेच सुख[६६]कोश ॥ ३६ ॥

षड्वर्गपाहणेचाक्रम.

राशिअर्धभागहोरा भागत्रयतेंचिहोयद्रेकाण ॥
इतरांश नामतुल्य[६७]क मार्गें राशींत पावती जनन ॥ ३७ ॥
पहिला रविचा ओजीं होरा दुसरा शुभमदहिं शशिचा ॥
समीं राशिरविचाहीं आणा सर्वत्र[६८] हाचि पथ साचा ॥ ३८
द्रेकाणहोय पहिलें लग्न[६९]र्क्षाचें दुजें सुतं[७०]र्क्षाचें ॥
नवमगृहाचें तिसरें म्हणतीदैवज्ञ भत्रिभागाचें ॥ ३९ ॥

(नवांश आरंभ क्रम.)

मेषादिनवांश गणा अजपंचाननधनुष्यराशीचे ॥
मकरादिकनव जाणा वृषकन्या आणि मकरराशीचे ॥ ४०
नवभाग तुलादिक ते मिथुनतुला आणि कुंभराशीस ॥
जाणा कटकादिकनव कुळीर विषपुच्छ मीनराशीस ॥ ४१

(त्रिंशांशक्रम.)

पंच शराष्टक सप्तक पंचहिं त्रिंशांशखंड यां विषमीं ॥
अधिपति कुजशनिगुरुबुधभृग्वनुलोमींहिवदातितज्ञसमीं ॥ ४२

(वर्गोत्तमांश .)

पहिला पंचम नवमाहिं नवांश वर्गोत्तमाख्य शुभकारी ॥
जाणा चरास्थिरोभयभवनांचा याक्रमेंचिसुविचारीं ॥ ४३ ॥
षड्वर्गांतग्रहांचेंदैवें वर्गैक्य दोनितीनिजैया ॥
स्वर्क्षोच्च मूलकोणीं उत्तम वैशेषिकांश नामतया ॥ ४४ ॥
वर्गद्वय योगातें ह्मणती दैवज्ञ पारिजाताख्य ॥
वर्गत्रयैक्यें उत्तम गोपुरचतुरैक्य दे महासौख्य ॥ ४५ ॥
दैवज्ञपंचवर्गा ह्मणती सिंहासनाख्यशुभदाता ॥
योगसहावर्गाचा नामेंपारावताख्यशुभराचिता ॥ ४६ ॥

राशिपरत्वें देश.

मेषा पाटलनगरी कर्नाटकसंज्ञभागवृषभाला ॥

चेरादियुग्मभाला चोळहिंकटकासिपांड्यसिंहाला ॥ ४७ ॥
कोंकण केरळ षष्ठा मलयावनिभाग सर्वतौळीला ॥
वृश्चिक सिंधुपुरीपति जाणा ती पुण्यभूमि चापाला ॥ ४८
पांचाळदेश मकरा तुर्किस्थानादि सकल कुंभाला ॥
कोसलपू मच्छाला द्वीपांतरवासहीं असें कथिला ॥ ४९ ॥
॥ राशिसंज्ञा प्रकरण समाप्त ॥

अथ ग्रहशीलाध्यायोरभ्यते.

कालनराचा आत्मा दिनकर मन चंद्र सत्वकर भूज ॥
वाचा चंद्रसुत असे सौख्याहिं विज्ञान तोचि विबुधेज्य ॥ ५०
भौम कवि सौम्य शशि रवि बुध भृगु कुज जीव मंद पंग्वीज्ये ॥
मेषादिभवनपति हे क्रमेंचि अंशेश ह्मणाति दैवज्ञ ॥ ५१ ॥
अज वृष मकर वधूगृह कटक झष तुलोच्च रविमुखां खचरां ॥
तत्तत्सप्तम नीचहिं कष्टफलद तद्वखेट जांकिं नरां ॥ ५२ ॥
भाग दश त्रय मनुयुक् पंचदशाहिं पांच सप्तविंश नखें ॥
उच्चनीच क्रमवत् जाणा फल मुख्यहेतु तत्क्षमुखें ॥ ५३ ॥
सिंहोच्चें मेष कन्या धनु तौळी आणि कुंभ हे सात ॥
मूलत्रिकोणभवनें क्रमेंचि सूर्यादिकां असेंख्यात ॥ ५४ ॥

ग्रहाचेकारक.

(सूर्याचें.)

पितृभाव तांम्र सोनें आत्मसुखहि धैर्य सभिति विजयातें ॥
विक्रम नृपसेवादिक शैवमतींभक्ति वनगिरीं गतितें ॥ ५५ ॥
होमाऽरोग्य विभूती देवालयवास निर्मलामतितें ॥
वुत्साह तीक्ष्णताहीं सूर्यापासोनि जाणती ज्ञाते ॥ ५६ ॥

(चंद्राचें.)

मातृशुभाशुभ मृदु फल सिंधुस्नानादि सुमन सस्यातें ॥
चामर चौरीशुक्लछत्र समुद्रोत्थमाल मुक्तेतें ॥ ५७ ॥
कांसें दधि दूध मधू रजतांऽबर गोस्वरूप मोदातें ॥
भोजन तनुसुख योषा चंद्रापासोनि जाणती ज्ञाते ॥ ५८ ॥

(भौमाचें.)

भूफल सहोदरगुणां साहस विद्वेष कनक चौर्यातें ॥
दायादाग्निरिपुरणाज्वलन महानिस असत्यवादातें ॥ ५९ ॥
वुत्साहाऽन्यवधूरति पोलिससेनाधिपत्य वीर्यातें ॥
द्यूताभिमान पापा भौमापासोनि जाणतीज्ञाते ॥ ६० ॥

(बुधाचें.)

समधुरससामसार्जवसचमत्कृतियुक्तसत्यवादातें ॥
पांडित्य शुक्ति बांधवअभिन्नजनमान्यतासुविद्येतें ॥ ६१ ॥
हास्योपासन पटुता विनोद संभाषणादि तर्कातें ॥
शिल्पविहारस्थानहिं सौम्यापासोनि जाणतीज्ञाते ॥ ६२ ॥

(गुरूचें.)

सद्गुण विज्ञान[18] सुत प्रज्ञा सांचिव्य[19] कोश सत्वातें ॥
वेदांगें[20] वेदसंग्रहें[21]पटुता सुख धी परत्वसद्गतितें ॥ ६३ ॥
द्विजसुरभक्ति श्रद्धा यज्ञ तप ब्रह्मचर्य नवऱ्यातें ॥
संपत्संन्मानदया सुरगुरुपासोनि जाणतीज्ञाते ॥ ६४ ॥

(शुक्राचें.)

शैय्यालय भार्यासुख गंध सुमन[22] वस्त्र नाट्य गीतातें ॥
संपद्वाहनकविता वररमणीभोग मिष्टअशनातें ॥ ६५ ॥
सरसालाप विभूषण मदनमदविलासहीं विवाहातें ॥
रण[23]साचिव्य निधीहीं[24] शुक्रापासोनिजाणतीज्ञाते ॥ ६६ ॥

(शनीचें.)

कारां[25]प्रवेश बंधन भी चिंताऽयुष्य रोग मरणातें ॥
अपमानगरीबपणादुःखपातितताऽपवादपापांतें ॥ ६७ ॥

दासत्वदासदासीमहिषीनीचाश्रयायलोहार्ते ॥
आलस्यकर्जदारी मंदापासोनिजाणतीज्ञाते ॥ ६८ ॥

ग्रहस्वरूप.

(सूर्यस्वरूप.)

विधृतौ[२६]स्थिसार पित्तप्रकृतिक दृढ[२७]बाहु शूर वुग्रकर ।
चतुरस्र[२८]कायवानहीं मधुसम पिंगाक्ष[२९] रक्तवस्त्रधर ॥ ६९ ॥
विकसितज[३०]पाकुसुमनिभ कांतिजयाची माहातमावारी ॥
लघु[३१]मूर्धजाऽघहारी ऐसाहासूर्य सेवकांतारी ॥ ७० ॥

चंद्रस्वरूप.

जो शैशवे[३२] तारुण्या पूर्णत्वा स्[३३]छाविरा धरीकृशता ॥
निजमृदुवाक् कांतेक्षणे[३४] कफवातप्रकृति शुद्धपटधर्ता ॥ ७१ ॥
सर्वार्थरक्तवर्धक ज्याचे सुश्याम[३५]सूक्ष्मकेश शिरीं ॥
मृदु[३६]तनु गोरा तोषद ऐसाहा चंद्र सेवकांतारी ॥ ७२ ॥

भौमस्वरूप.

पिंगळ[३७]कुंचितमूर्धज नित्यतरुण वुग्रदृग्[३८]गुदारमना ॥
समरुचिराऽरुण[३९]विग्रह रक्तांबर चपळ[४०]धी धरामाना ॥ ७३ ॥
कृश[४१]मध्य शीघ्रगामी पित्तप्रकृतिक असे अहंकारी ॥

निर्भीड धीट दारुण ऐसा हा भौम सेवका तारी ॥ ७४ ॥

(बुधस्वरूप.)

दुर्वादऽलाभ हरित[४२]च्छविविलसत्काय वस्त्रहीं ज्याचें ॥
कंजदळायतलोचन हास्यप्रिय मधुर[४३]तामुखींनाचे ॥ ७५ ॥
त्व[४४]क्कारीहिं शिरा[४५]ळ त्रिधा[४६]तु मिश्रस्व[४७]भावहितकारी ॥
समरुचिरांगकुमारहिं ऐसा हा सौम्य सेवका तारी ॥ ७६ ॥

(गुरुस्वरूप.)

पीनो[४८]न्नतोरमूर्धा प्रतिभा[४९] पीतप्र[५०]भा प्रभा[५१]वानि ॥
मंडित बृहच्छरीरी पिंगट[५२]कच नेत्रवान् महाज्ञानी ॥ ७७ ॥
जल[५३]मुग्गंभीरस्वर कफात्मकाहिं जो असे सदाचारी ॥
चर[५४]बी सत्वा पोषी ऐसा देवेज्य[५५] सेवका तारी ॥ ७८ ॥

(शुक्रस्वरूप.)

श्रीमत्कं[५६]:पिलोचन सुंदर सुकुमार पुष्टिमत्[५७]काय ॥
चित्रांबराभरणधर विकासितकुंदा[५८]भाविमलसच्छाय ॥ ७९ ॥
कुरळालकशोभितमुख कफानिलात्मा सका[५९]मवीर्यकरी ॥
श्रीमत्सुखभोगीहीं ऐसाहाशुक्र सेवकांतारी ॥ ८० ॥

शनिस्वरूप.

कृशदीर्घांग शिरा[६०]ळहिं सुकठिणकचरोम[६१]दांतवान्कोपी ॥

काळा कृष्णांबरधर सपिंगनिर्म्मोक्ष[६२] वृद्ध बहुपापी ॥ ८१ ॥
मूढ मलिन निर्दयहीं सालस तामस असेशिराकारी ॥
जांडे[६३] नखदंताधरि ऐसाहा मंद सेवकांतारी ॥ ८२ ॥

राहु स्वरूप.

लांबट काळा कुत्सित रुसका सेवी खरूजसह उचक्या ॥
परनिंदक पाखंडी कपटानृतमौढ्यवान् अंगुहिलटका[६४] ॥ ८३

केतु स्वरूप.

धूमप[६५] धूम्र[६६]द्युतिधर निंचें[६७] कृशांगहिं व्रणी पतितकेतू ॥
रक्तो[६८]ग्रदृष्टि विषवांक्[६९] सायुध घातुक महाअसुखहेतू ॥ ८४
पोलादिलोह कांथिला[७०]हिं खंडितं[७१] बहुजीर्णवस्त्र त्याअहिला ॥
कंथाचित्रपटादिकमृद्भाजन मृद्विकारें[७२] त्याशिखिला ॥ ८५ ॥

राहुकेतूंस स्वक्षेत्रादिक.

स्वक्षेत्र अहिस कन्या तुंग वृष स्वत्रिकोण होय घट ॥
केतुस तत्तत्सप्तम निजगृह तुंगत्रिकोण हें प्रगट ॥ ८६ ॥

अथ ग्रहस्थानादि विधि.

(सूर्यास.)

बांह्य[७३]प्रदेश मरुभू[७४] प्रकाशजागा तसेच शिवसंदन[७५] ॥

राजगृह दवाखाना पूर्वदिशा भास्करास मैदान ॥ ८७ ॥

(चंद्रास.)

दुर्गालय मदिरागृहं जलहिं जलागार ओषधिस्थान ॥
स्त्रीजननिवासमंदिर वायुदिशा सुज्ञ जाणतो शशिनें ॥ ८८ ॥

(भौमास.)

कुस्ती युद्धस्थानाहिं कलह कपट चोर वन्हिमंदिरहीं ॥
गणपति षडाननालय जुर्गारभू मंगळासि यज्ञनमही ॥ ८९ ॥

(बुधास.)

विद्वत्सभा विहारस्थानाहिं दैवज्ञगणकमंदिरहीं ॥
श्रीहरिमंदिर शिल्पस्थानाहिं उत्तरदिशा बुधें पाहीं ॥ ९० ॥

(गुरूस.)

द्विजवृंदें यज्ञशाला द्विजगुरुमंदिर तथा खजानाहीं ॥
अश्वत्थ देवसंन्निधि ईशदिशा सुरगुरुस्थलें पाहीं ॥ ९१ ॥

(शुक्रास.)

नृत्तस्थान शयनगृह वेश्याजिनवीथि इंदिरासदन ॥
क्रीडागाराऽग्निदिशा अंतःपुरहींहिं जाणतो भृगुनें ॥ ९२ ॥

(शनिस.)

नीचश्रेणी पश्चिम अशुचिस्थल शनिस लघुसुरस्थानें ॥

अंधार ओसआलय [१३]चौतुदिशा अहिशिखीसर्दन [१४] ॥ ९३ ॥

ग्रहांस विशेष कारकें.

(सूर्यास.)

सिंह व्याघ्र हरिण बक राजा सत्सचिव यांगकर्ताहीं ॥
वैद्यवर चक्रवाकाहिं रविस ससाणादि जाणता पाहीं ॥ ९४ ॥

(चंद्रास.)

जलौ[१६]जीवि रजक [१७]कर्षक सतीवधू शांत वृद्धहीं हरिण ॥
सस बक चकोर जलखग मीनादिक सुज्ञजाणती शशिनें ॥ ९५

(भौमास.)

सोनार शस्त्रधारी पाचकवर आणि तरुणहीं चोर ॥
अज कोमडा गिधाडहिं कोल्हा वानर कुजें पाहा शूर ॥ ९६ ॥

(बुधास.)

शिल्पज्ञ सुज्ञ गवळी गणनपटुहिं गरुड आणि हरिदास ॥
मार्जार नकुल पोपट कथितोजोसी सुधांशुतनयास ॥ ९७ ॥

(गुरूस.)

विप्र पुरोहित जोसी नयधर्माभिज्ञ आणि यतिमुख्य ॥
कुर्री कपोत घोडा यां कारक तोचि होय जीवाख्य ॥ ९८ ॥

(शुक्रास.)

तार गवायी नटवा वेश्या सद्वैश्य आणि धनवंत ॥
कोष्टी गो महिषीहीं शुक्राला मोर शुक असेंकाथित ॥ ९९ ॥

(शनीस.)

तेली चाकर विधवा किरात हूणादि मत्तगज नीच ॥
लोहार काक कोकिल महिष खरहिं उंठ हे शनिचे ॥ १००

(राहु व केतूस.)

खर गारोडी उंठहिं भुजंग पाखंड बौद्ध राहूला ॥
ढेंकुणकीटकडासाहिंघुबडादिककाथितिदैवविच्छिखिला ॥ १

ग्रहांस शत्रुमित्रत्व.

भृगुशनिशत्रूरविला सौम्यवुदासीन मित्रतेशेष ॥
बुधभास्करहेदोघे मित्र समचि इतरतारकापतिस ॥ २ ॥
रविशशिजीवसुहृत्तम भौमाला शत्रुशशिज इतरसम ॥
रविभृगुमित्र रिपुहिंशशि बुधास समतेहिजीवशनिभौम ॥ ३
भृगुबुधशत्रूशनिसम कुजरविशीतांशु मित्रहेगुरुला ॥
शत्रूशशधरभास्कर मित्रहिं बुधमंद इतर सम भृगुला ॥ ४ ॥
रविशशिमंगळवैरी भृगुबुधसन्मित्र समहिंगुरुशनिला ॥
बुधशनिभास्करहितकर समकुज इतरारिराहुकेतूंला ॥ ५ ॥

तात्कालिक शत्रुमित्रता.

एकासएक धने सुखें आय व्यय सहज कर्मभवनांत ॥
असतां तत्कालसखे ग्रहहोती हे वराहमिहिर मत ॥ ६
नैसर्गिक तात्कालज ग्रहमित्रादिक प्रसिद्ध दोनिविधें ।
मित्रहिं आतिमित्र असे आमित्र आतिशत्रु भिन्नसमशुद्ध ॥ ७

ग्रहवीक्षण.

सर्वखगसप्तमातें वीक्षितिसंपूर्णदृष्टिपातानें ॥
चतुरस्त्रातेंमंगळलक्षी पवण्याहिंवुग्रवीक्षेनें ॥ ८ ॥
सुरगुरुपांचनवांतेंअर्धदयावीक्षणेकरीलक्ष ॥
मंदहिंतीनदहातेंलक्षीपावेक्षणेंचिवक्राक्ष ॥ ९ ॥
सप्तमदृष्टींतबलीरविशशिबुधशुक्रहेसदाम्हणती ॥
सर्वेक्षणींगुरुबलीइतरविशेषेक्षणींबलीहोती ॥ १० ॥

ग्रहांस काल निर्णय.

अयनक्षणवासरऋतुमासतदर्धहिंसमाक्रमेंखचरां ॥

ग्रहांस रस वर्ग.

रसजाणांकटुखारटतिक्तसमहिंगोडआणिकडुपूरा ॥ ११

ग्रहांची जाति.

विप्रोत्तमगुरुभार्गव क्षत्रियरविभौमवैश्यशशिजाणा ॥

शूद्रपबुधं शनिपंचम राहुशिखीपतितवर्यपतिजाणा ॥ १२ ॥

ग्रहांचे गुण.

रवि शशि सुरगुरुसात्विक राजसबुध शुक्र तामसीशेष ॥

ऋतूंचे अधिपति.

कुजरविग्रीष्मर्तुपतीवर्षापतिचंद्र सौम्यशरदीश ॥ १३ ॥
हेमंतनाथसुरगुरुशिशिरकरशनीवसंतपातिहिंसित ॥

शुभाशुभग्रह.

क्षीणेंदु[16]पापयुत[17]बुधपापी रविभौमराहुसिखिं[18] अ[19]सित ॥ १४ ॥

स्त्रीपुरुषादि भेद.

क्लीबें[20] शिखिसौम्य रविजाहिंश शि तम भृगुहे स्त्रिया असें ह्मणती
रविगुरुमंगळनरवर बळवं[21]तप्रश्नादिकींस्वगुणदेती ॥ १५ ॥

ग्रहदेवता.

रुद्रां[22]ऽ[23]गुह केशव इंद्र रमा कौ[24]ल आणि अहिरा[25]जे ॥
अथ चित्रगु[26]प्तनायक क्रमेंचिरवचै[27]रा असेंजगींगाजे ॥ १६ ॥

मातृपितृआदिकदिवारात्रिकारक.

मातापिता निशिदिनीं भृगुशनि शशि सूर्य हे क्रमेंहोती ॥
मातृ ष्व[28]सा हिं चुलता शशि रवि भृगु मंद व्युक्रमें असती ॥ १७
जननी भृगुशशि युग्मीं असतां आईसें[29]सौख्य ते[30] देती ॥

ओजें[३१]गरविशनि पितरां शुभप्रदाहिंअन्यथा[३२]अशुभराचिती॥१

डावाडोळाशशधर बुजवादिनकर कनिष्टबंधुकुज ॥

अग्रजें[३३]कारक सुरगुरु दत्तसुतप्रदाहिं होयतोशशिज ॥ १९

मानसकर्ताचंद्राहिं जीवर्दे[३४] रविएकहोय सेवाला[३५] ॥

जनिलग्न[३६]देहऐसेंशशिलग्ना[३७]चिजीव केरळींकथिला ॥ १२०

ज्ञानेंद्रिय.

त्वक्[३८]कर्ण नयन नासा[३९] जिह्वेतें स्पर्श शब्द रूपातें ॥

ग्रहांचेविषय.

गंधरसातेंक्रमें[४०]वत्शनिगुरुकुजसौम्यासितशशीनाथ ॥ २१

ग्रहधान्य.

गोधूम तांदुळ तुरी सुमूगहिरवे चणेंहिं निष्पाव[४१] ॥

तीळ वुडिद कुलथीहीं क्रमेंचिसूर्यादिकांसिचिंतावें ॥ २२

ग्रहदेश.

विष्णु[४२]पदिंस्थलरविला द्वीपांतरसिंधुतीरचंद्राला ॥

लंकेपासुनकृष्णानद्यंताहिंसकलदेशभौमाला ॥ २३ ॥

गोदावर्यंत बुधातें[४३]दूर्ध्व विंध्यंतदेश पति ईज्य ॥

तदुपरिगां गर्तें[४४]भृगुत्यावरतुहिनाचलांतशनिराज्य ॥ २४ ॥

क्रूर अनाचारेंयुत हूणादिकदुष्टदेश अहि[४५]पतिला ॥

पाखंडबौद्धतुरकी अतिकठिणप्रांतबोलतीशिखिलीं ॥ २५ ॥

ग्रहांसरत्न.

माणिक्यरत्नरविला मुक्ताशशिलाप्रवाळ भौमाला ॥
मरकत पाच बुधालाकथितीबुधपुष्परागसुरगुरुला ॥ २६ ॥
वज्रमणी शुक्राला नीलहिं मंदास अहिस गोमेद ॥
वैडूर्य रत्नशिखिला यदांने वारितीग्रहेंखेद ॥ २७ ॥

ग्रहासलोह.

तांबें सर्वज्ञ कांसें सतांब्रसोनेंहिं सैत्रपू शुंक्ती ॥
सोनें सरजत मुक्ता आयससूर्यादिकांसतेवदती ॥ २८ ॥
षष्टाष्टरिप्फभवनीं अरिगेहीं राहतांहिं अस्तमित ॥
होतांदुस्थेंम्हणतित्यांदुष्टफलदसुस्थइतरभवनांत ॥ २९ ॥

ग्रहासवस्त्र.

स्थूलांबरसूर्याला नवीनकमनीयवस्त्रचंद्राला ॥
किंचिद्दग्धकुजाला आर्द्रांबरहोचिहोयसौम्याला ॥ १३० ॥
अर्धवयांबरगुरुला सुदृढहिंभृगुला जुनेंवसनशनिला ॥
तुटकेंजीर्णतमाला कंथाकाषायवस्त्रत्याशिखिला ॥ ३१ ॥

निसर्गबल.

येकाहुनियेकबलीशनिकुजबुधजीवकाव्यशशिहोती ॥

सत्वांसबलीभास्करहोतो अहियुक्ततोगतंज्योति ॥ ३२ ।

(ग्रहबलाबलविचार.)

तीनसहालाभांचेपतितेपापीसमस्तखगहोती ॥
पंचमनवमतनूचेमालकपापीहिंमंगळादेती ॥ ३३ ॥
केंद्रगपापीअशुभादेतो शुभखेटकेंद्रपतिहोतां ॥
तैसाचिअष्टमस्थित अष्टपतद्युक्त अष्टमापहता ॥ ३४ ॥
मांदिस्थितराश्याधिपाति अंशपतिहिं भांदिखेटसंयुक्त ॥
अशुभादेतोनीचाहिंभावांत्यग शत्रुयुक्तअस्तामित ॥ ३५ ॥
स्वगृहोच्चामित्रभवनीं असतांपापीहिंमंगळादेतो ॥
नीचारिमूढगृहगतविजितहिं अशुभाकरीशुभग्रहतो ॥ ३६

अथभावबलाबलविचार.

श्लोक.

केंद्रकोणधनविक्रमआयीं भावनाथशुभकारकतेहीं ॥
निवसतांसुखतंदां भवनांचें दुस्ततेचिअसतां शुभनांच ॥ ३
भावांचियां धनं सहोदर लाभगेहीं ।
तद्भावनाथसुहृदुच्चपखेटहेंहीं ॥
राहेस्वनीचरिपुमूढनसोनिशुत्थ ।
तत्भावपुष्टिसुखदायकतेप्रशिद्ध ॥ ३८ ॥

जोजोभावस्वामिसंयुक्तदृष्ट ।
सौम्यानीहिंतोचिभावस्सुपुष्ट ।
पापेंऐसायोगयेतांतयाला ।
पृच्छाजन्मीनार्शत्यांबोलिजेला ॥ ३९ ॥
जोभावतन्नांथसितज्ञजीवें ।
संयुक्तसंदृष्टअसेंस्वभावें ॥
पापाविनाशुद्धहिंजातकीतें ॥
त्याभावसौख्यामुनिबोलतात ॥ १४० ॥
भावस्थ भावनाथांत नीचमूढारियोगेंग ॥
खेटभावांतकरितो नातरीतत्र्वंवर्धक ॥ ४१ ॥
जोभावनाथ रिपुरंध्रव्ययांतराही ॥
किंवायदीशंवसतीभवनांतज्योंहीं ॥
त्यांनाशचिन्हसमजाशुभदृग्विहीना ॥
पूर्वोक्तयोगनसतांबहुसौख्यजाणा ॥ ४२ ॥
लग्नाचियांकंटककोणगेहीं ॥
जोकोणिभावेश्वरसौम्यदृष्ट ॥
असेंनिजोच्चादिकराशिभागीं ॥
तद्भावसंपत्सुखहोयपुष्ट ॥ ४३ ॥
दुस्थानींबलवंतदुष्टपतितोत्यादुष्टभावाकरी ॥

राहेद्रुर्बलज्यांतरंध्रपतितोतल्द्भावसाराहरीं॥
ज्या भावींशुभखेटदृष्टयुततोलग्नेशवीर्यांवरी ।
देयीत्यासुशुभासिदुष्टभवनींकष्टाहिंपापापरीं ४४
भावभावेशसंमंधेंलग्नवित्तव्ययेश्वर ॥
तत्तद्योगविशेषातेंदेतीस्वीर्[९८]यांहि तेंखर ॥ ४५ ।
असौम्यहिंशुभादेतोस्वोच्चामित्रादिवर्गगें[९९] ।
शत्रुनीचादिकींकष्टातेंमींकेवलसत्त्वंग[१००] ॥ ४६ ।
शुभद्वयैकपापीतेंशुभाचिकाथितीबुध ॥
शुभैकपापयुग्मांचायोगहोतोअभद्रद ॥ ४७ ॥
स्वोच्चात्रिकोणस्वर्क्षीं अति मित्रीं मित्र मध्यं[१०१]भवनांत ॥
क्रमंवत्[१०२]फलभागातें जाणा नवखेचरांसनीचांत ॥ ४८ ॥
संपूर्ण अंश बारा अष्ट षडंशक तसेच चतुरंश ॥
द्व्यंशैक अर्ध शून्यक क्रमेंचि स्वोच्चादि नीच राश्यंत ॥ ४९
भावास्थित तद्द्रष्टा भावतदीश्वराहिं-तस्थ राशिपती ॥
कारक अशासहानीं दशादिका फलितहो तसे स्पष्टा ॥१५०
इच्छित[१०३] भावप कारक भावाचेंशील गुणबलादिकतें ॥
जाणोनि नीट वदतां स्वकीय फलहीं यथार्थकर पिकतें॥ १

इति भावबलप्रकरण समाप्त.

टीपा.

१ क्षेमकरणारा.
२ ग्रंथकर्त्याचीजन्मपुरी.
३ प्रारब्धजाणणारे.
४ विपत्तिरूपीसमुद्रांत.
५ वृश्चिकराशि.
६ धनुर्राशी.
७ अंशाधिपातिहीं.
८ हृदय.
९ खालीलपोट, ओंटी ज्यास ह्मणतात तें.
१० कालपुरुषाचे अवयव.
११ मेषापासून.
१२ देहांतील डावाभाग.
१३ पूर्वदिशाप्रभृति.
१४ आयुष्य.
१५ वर्णनकरूं.
१६ बोलणे व खाणेपीणेचे विषय.
१७ वृध्दिहोणेचे.
१८ विद्याहीं.
१९ कंद मूल फलादिभक्षणकरणेची.
२० उजवाकान.
२१ पुष्पवस्त्रादिधारण.
२२ इष्टदैवत.
२३ पुढीलगोष्ट.
२४ अपमान.
२५ सप्तमस्थान.
२६ सूतकादि विटाळ.
२७ संसारसुख.
२८ चाडखोरपणा.
२९ पुढील.
३० क्षेम.
३१ वाईटस्थान.
३२ पुष्टी.
३३ केंद्रसंज्ञा म्हणजे लग्न १. चतुर्थ. २. सप्तम. ३. दशम. ४ ह्या चारभावांस कंटक केंद्र चतुष्टयअसीसंज्ञा आहे.
३४ लग्नांतराहिलेला.

३५ दरयेकेककेंद्रापासून दुसरे स्थानास.

३६ दरयेकेककेंद्रापासून तिसऱ्यास्थानास.

३७ बहुरंग.

३८ स्वर्णसमवर्ण.

३९ गोरोचनवर्ण.

४० चित्रविचित्र.

४१ पाण्याचाकांठ.

४२ सिंहराशी.

४३ वनांतराहणारा.

४४ गांव व शहर.

४५ धनुर्राशिचा माजाखालील भाग.

४६ मकरराशीचाकंठावरील भाग.

४७ धनुर्राशिचा माजावरील भाग.

४८ लग्नांत.

४९ मकरराशीचा कंठाखाली-लभाग.

५० सप्तमस्थानांत.

५१ उदयास्तसंधिकाळीं.

५२ कटकसंमन्धित्रिको

५३ उत्तरदिशेचेअधिप

५४ मेषसंमन्धि त्रिकोण णजे कोणत्याहींराश्यादिक सून ५. व ९. हे त्रिकोण णावे.

५५ क्षत्रिय.

५६ वृषभाचे त्रिकोण.

५७ कन्याराशी.

५८ मिथुनाचेत्रिकोण.

५९ मिथुनराशी.

६० चर व स्थिर.

६१ पूर्वादि ह्मणजे पूर्वेस वृषभ २. दक्षिणेस कटक, २. पश्चिमेस तुला वृश्चिक उत्तरेस मकर कुंभ २. शेष नादिक चारि उभयराशी

मीन ईशान्य मिथुन आग्नेय कन्या नैऋत्य धनुमु वायव्य असे चार विदिशांस चारि आरूढराशी व दिशांस चरस्थिरात्मक मेषवृषभादि दों दों राशी चतुरस्त्राकार चक्र मांडून १२. राशी ८ दिशांसजाणावें.

६१ मेष वृषभादि चर स्थिरात्मक दो दो राशिपूर्वादिक्र मानें आरूढ राशि जाणावे.

६२ ईशानादि चारी विदिशेंत मीनादि चार उभय राशि.

६३ सर्वप्रश्नोपयोगी दिशारूढ राशी असें जाणावें.

६४ कांबळा

६५ राशिद्रव्य

६६ सुखाचेस्थान.

६७ नामानुगुण.

६८ सर्वअंशाचेठायीं.

६९ लग्नराशीचें.

७० पंचमराशीचें.

७१ मेषप्रभृतिनवांश.

७२ मकरापासून ९ अंश.

७३ नवांश.

७४ वृश्चिकराशी.

७५ पांच व आठ.

७६ समराशींत त्रिंशांशाधिपतिजेते शुक्र बुध गुरु व शनि. असे हे मात्र उलठ जाणावे.

७७ चरराशींत पहिला स्थिरराशींतपांचवा उभयराशींत अखैर नवमांशहीं वर्गोत्तमांश योगदेणारे असे जाणावें.

७८ सदर

७९ एकच उच्च मूलत्रिकोणादिकांत दोन तीन अंश मिळतीलतर.

८० मूलत्रिकोणांत.

८१ विशेषांश.

८२ वरीलप्रमाण तीनवर्गाचेंयो-

गास.

८३ चार वर्गांचें योगास गोपुर असें म्हणतात.

अथ ग्रहशीलाध्याय.

१ कालपुरुषाचा.
२ जीव
३ शक्तिकरणारा.
४ बृहस्पाति.
५ शनि व बृहस्पति.
६ कन्याराशि.
७ ज्यामनुष्यास.
८ (२८.)
९ (२०.)
१० मुख्यकारण.
११ सिंह व वृषभ.
१२ भाग्य.
१३ आईचें शुभाशुभ.
१४ समुद्रांतून उत्पन्न झालेले पदार्थ जेते.
१५ स्वयंपाकगृह.
१६ फौजदार.
१७ शिंपी.
१८ ज्ञान.
१९ मंत्रिपणा.
२० शास्त्रें.
२१ वेदांतविचार.
२२ फुलें व चांगलेचित्त.
२३ फौजदार.
२४ खाण म्ह० भूमींतील द्र
२५ तुरंगप्रवेश.
२६ अस्थिसत्व धारण केलेल
२७ बळकट हताचा.
२८ छातीपासून नाभीपर्यंत मान चतुरस्त्र सपाटदेहाचा.
२९ थोडे पिवळ्या बुब्बळाच
३० उगलेल्या दास्वंदीफुला मान देहकांति.
३१ मस्तकावर विरळकेश रिलेला व पापाचा नाशकर्ता
३२ बालपण.

३३ वृत्वाप्र्यांत.
३४ सुरेख डोळ्याचा.
३२ चांगले काळसर केश.
३६ मृदुदेहाचा.
३७ गोरोचनापरी कुरळकेशा-चा ऐसा.
३८ क्रूरनेत्राचा व उदाराचित्ता-च्याहीं.
३९ समसमान मनोग्यऐशा तांबुस देहाचा.
४० चंचळबुर्धीचा.
४१ बारीकमाजाचा.
४२ हिरव्या वर्णे शोभायमान देह.
४३ मधुरपणा मुखाचें ठायीं न-र्तन करी ह्म० मधुरभाषी.
४४ स्पर्श चर्म कर्ता.
४५ अधीक शिरायुक्तदेही वा-त पित्त कफमिश्रप्रकृतीचा.
४६ सदर
४७ सदर
४८ उंच व चक्राकार मस्तका-चा.
४९ सूक्ष्मबुधि गौरकांती व महिमा यांहिं अलंकृत.
५० गोरा
५१ महिमा
५२ गोरोचननिभकेशाचा.
५३ मेघनादापरींगंभीरकंठस्वर.
५४ चरबी.
५५ बृहस्पति.
५६ कांतियुक्त कमलापरीने-त्राचा.
५७ पुष्टदेहाचा.
५८ उगलेल्यास्वेतकमलापरी.
५९ धातुवृत्धिकर्ता.
६० शिरावंताहिं.
६१ चर्बट कठोरकेशाचा वा-त प्रकृतीचा रागीटहीं.
६२ मधापरी व खोलगटनेत्रा-

चा.

६३ स्थूल.

६४ राहू लबाड्या.

६५ विड्या चिलिमवगैरेहोड-
णारा.

६६ धुरकटरंगाचा.

६७ गिद्ध.

६८ तांबूस व उग्र नेत्राचा.

६९ वाईटबोलणारा.

७० पांढरें सीसें.

७१ तुटकें.

७२ मातीपासून झालेले.

७३ बाहेरील जागा.

७४ निर्जलप्रदेश.

७५ शिवालय.

७६ शेंदी व दारूअसणेंचेंघर.

७७ पानघर.

७८ वनौषधी असणेचीजागा.

७९ विस्तव असणेचाजागा.

८० द्यूत खेळणेचाजागा.

८१ तुरुकें असणेचा जागा
ह्म० मशीद वगैरे.

८२ दिवाणखाना.

८३ कारखाना.

८४ ब्राम्हणसमूह.

८५ ईशान्यदिशा.

८६ नाचरंगजागा.

८७ कसबीणवगैरेचीबीद.

८८ लक्ष्मीचेदेवालय.

८९ खेळणेचाजागा व आग्ने-
यदिशाहीं.

९० नीचजांचीगल्हि.

९१ अमंगळजागा.

९२ अल्पदेवालय.

९३ नैऋत्य.

९४ राहु व केतूचेस्थान

९५ यज्ञकरणारा

९६ पाण्यावरवांचणार.

९७ कुणबी.

९८ हौसी.

तात्कालिक शत्रु मित्रता.

१ एकापासून एक.
२ द्वितीयस्थान.
३ चतुर्थस्थान.
४ एकादशस्थान.
५ द्वादशस्थान.
६ तृतियस्थान.
७ दशमस्थान. ह्य० ग्रहजेते ग्रह एकापासून दुसरा कोणीएक ग्रहजोतो २. ३. ४. १०. ११. १२. या–यास्थानीं राहतां तात्कालिकमित्र जाणावेत. यदन्यस्थलीं ग्रह येकास येक राहतीलतर तत्कालशत्रु जाणावे. कालप्रश्न, व दिनचरि गोचरफलादिकांस मात्र हें अधीक उपयोगीपडेल.
८ स्वभाव शत्रुत्व. १.
९ तात्कालिक मित्रत्व. २.
१० या दोनविध शत्रुमित्रत्वांत एक्याच ग्रहास वरील दोन विधानें मित्रतायेतां तो अतिमित्र तसेंच दोनविषें शत्रुत येतां तो अतिशत्रू तसेच एकरीत्यासमता व एकरीत्यामैत्रीयेतां तोसममित्र तसेंच एक्यारीत्याशत्रु व दुसरारीत्या समतायेतां तोसमशत्रुहोय एवं ग्रहांसपंचविधमैत्री जाणावी.
११ सदर.
१२ भौमजोतो अपण राहिलेल्या स्थलापासून ४ व ८ तेपावुण्यादृष्टीनें पाहील
१३ सदर.
१४ राहुकेतु हे दोघे पतित हूण शबर जनाचे कारकहोय.
१५. बुधजोतोशरदऋतुकर्ता.
१६. क्षीणचंद्र.
१७. पापांसह मिळालेला बुध हि पापी होय.
१८. सूर्य मंगळ राहु केतु.
१९. शनि.

२०. नपुंसक.
२१ हेप्रश्नवगैरेंत जसजसे बल-वंतहोतील तसतसें सकल आपुले स्वभावातें देतील.
२२ शिव व पार्वती.
२३ कुमार.
२४ यम.
२५ आदिशेष.
२६ हे ग्रहांचे अधिदैवत सूर्या पासून क्रमाने जाणावे
२७ ग्रहांस.
२८ मावशी.
२९ मावशी व आई यादोघांस.
३० शुक्र चंद्र.
३१ ओज राशींत राहिलेले सूर्य व शनिजेते.
३२ उलट.
३३ वडील भावाचा कारक.
३४ जीव देणारा.
३५ सकल प्राण्याला.
३६ जन्म लग्न जेते.
३७ चंद्र लग्न म्ह० राशि.
३८ देहावरील स्पर्श चर्म.
३९ नाक.
४० क्रमाने.
४१ पांवटे.
४२ गंगाप्रदेश.
४३ गंगापर्यंत.
४४ राहूला.
४६ केतूला.
४७ ज्याद्रव्यांचेदागिने.
४८ वज्रासहित.
४९ जस्तासहित.
५० शिंप.
५१ १२. त.
५२ शत्रु क्षेत्रीं.
५३ अस्त झालेला.
५४ दुष्टस्थानांतराहिलेला.
५५ दुष्ट फल देणारा.
५६ स्वस्थानांत.

५७ दांडगेंवस्त्र.
५८ नवें व मनोग्र्यांहि.
५९ राहूला.
६० तेजोहीन ह्म० निर्बली.
६१ एकादशाचे.
६२ लग्न व पंचम नवमादिपति.
६३ पापग्रह.
६४ केंद्रांत राहिलेला.
६५ शुभग्रह.
६६ अष्टमांत राहिलेला.
६७ अष्टमाधिपति व त्यासह मिळालेला.
६८ गुळिक राहिलेला राश्यधिपति.
६९ गुळिक ग्रहास मिळालेला.
७० कोणत्याहीं भावाचे अन्यभागांत राहिलेला.
७१ अस्त पावलेला म्ह० कोणताहीं ग्रह सूर्याचेआसपास तीनभागाआंत जोअसेल तो अस्तग्रहजाणावा.
७२. हाहींअस्तग्रह.
७३. अपजयपावलेलाह्म० सूर्यापुढील६.राशींमधेंराहणारा.
७४. त्रितीय व लाभस्थानांत.
७५. भावाधिपति व शुभग्रह तसेंच त्याभावाचेकारकहीं.
७६. असें असतां त्या भावास सुख.
७७. त्याभावाचे.
७८ ते पूर्वोक्तग्रहदुष्टस्थानांतराहतां
७९ शुभ नाहींच
८० कोणत्याहीं भावाचे
८१ द्वितीय
८२ त्रृतीय
८३ एकादशस्थानांत.
८४ त्याभावाचेअधिपति.
८५ शत्रुक्षेत्रअस्त्ताविना.
८६ प्रश्नसमई व जननसमयांत-

वरीलयोगअसल्यास वाईटसांगावे.

८७ शुक्र बुध गुरु व त्याभावाचाअधिपति.

८८ भावांतराहिलेला.

८९ भावनाथापैकीं.

९० अस्त व शत्रुत्वपावलेलाग्रहजोतो.

९१ त्याभावातें वृध्दिकरील.

९२ षष्ठाष्टद्वादशांत.

९३ अथवा षष्ठाष्ट व्ययाधिपांत कोणीं ग्रहजोतो.

९४ ज्याभावांत र[illegible]ील.

९५ त्याभावास नाशजाणा

९६ केंद्र.

९७ त्रिकोण.

९८ आपल्याहीं.

९९ अंशांतराहणारा.

१०० समक्षेत्रांत.

१०१ शुभग्रह.

१०२ क्रमानुसार.

१०३ मनासमानलेला.

समाप्त.